

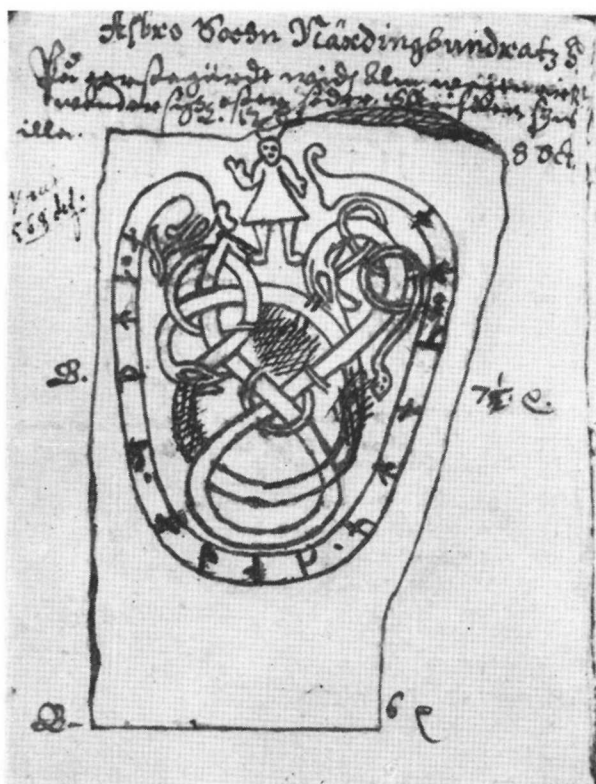

Fig. 324. U 588. Gärsta, Edsbro sn.
Efter teckning av Rhezelius i Monumenta Uplandica.

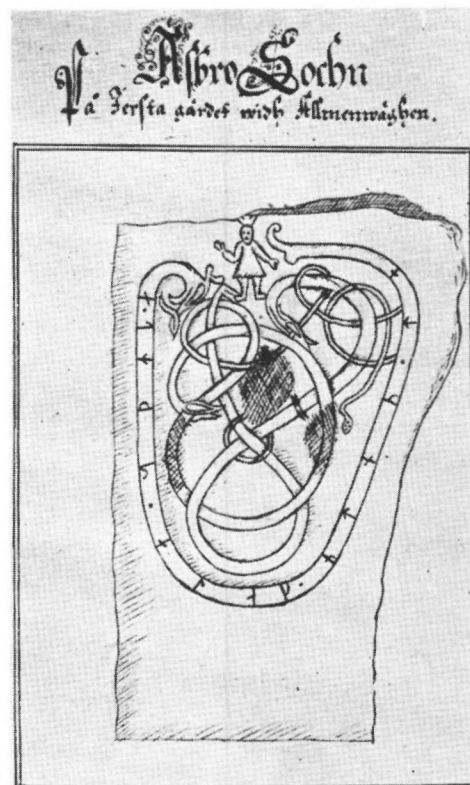

Fig. 325. U 588. Gärsta, Edsbro sn.
Efter teckning av Rhezelius i R 550.

588. Gärsta, Edsbro sn.

Litteratur: B 568, L 286. J. Bureus, Fa 6 s. 186 n:r 107 (Rhezelius), Fa 5 n:r 500; J. Rhezelius, Monumenta Uplandica (Fc 6), s. 60 (tryckt i UFT h. 32, 1915–17, s. 28), R 550 n:r 20; J. Peringskiöld, Monumenta 2, bl. 159; O. Celsius, Svenska runstenar (Fm 60) I, s. 106; F. V. Radloff, Beskrifning öfver norra delen af Stockholms län 2 (1805), s. 158; UFT h. 2 (1872), s. 18.

Avbildningar: Rhezelius, teckning (i Monumenta Uplandica och i R 550); D. Stahl och J. Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds Monumenta och B 568; i Monumenta är signaturen DS med bläck ändrad till P. H., d. v. s. Petrus Helgonius).

Denna runsten, som länge har varit försvunnen, fanns enligt Rhezelius »På gersta gärde widh Alm. wegen» (*Monumenta Uplandica*). Vidare omtalas att »R^h wender sig oster söder.» Enligt Fa 6 stod stenen »På Gärsta gärde widh grinden.» Peringskiölds *Monumenta*: »Gärsta grind» (B 568 och L 286: »Gersta grind»). O. Celsius besökte stenen den 28 maj 1728. Han antecknar: »Den är en stor sten, står ej rätt, och är af tempestatibus illa faren. Tiden war för Kort at beseë honom.» Radloff: »Vid Järsta är en Runsten med några få bokstäfvor.»

Höjd omkring 1,50 m., största bredd omkring 1,20 m. Ristningsytan har tydligen varit hårt vittrad och inskriften mycket svårläst. De bevarade läsningarna ge ingen mening.

Inskrift (enligt B 568):

ia · ttpt · apsanrna · nnn
5 10 15

Fig. 326. U 588. Gärsta, Edsbro sn. Efter B 568.

Till läsningen: 3 t har bst endast t. v. om hst. 4 t står upp och ned; bst också t. h. om hst. 5 þ är vänd. 6 t har ensidig bst och står upp och ned. 10 a har bst endast t. h. om hst; bst står nästan vinkelrätt mot hst. 15 n och 17 n ha bst endast t. h. om hst. — Rhezelius' läsning avviker på flera punkter från Hadorphs men ger icke heller någon mening. I *Monumenta Uplandica* anmärker Rhezelius, att »Skriften syns illa», och så har uppenbarligen varit förhållandet. I R 550 uttalar han sig utförligare: »Denne Runastenen är icke til läsandes förty at han är förbrender af eld. Och seijsa alle men der i Sochnen, at en bonde i Broo hafwer welat taga honom dädan, och miste så sin helsa derigenom, at han war siuk så länge han lefde. Förskrefne stens skriff wändes öster södher, och sielfwe sten står lutadh. Wore märkeligh, om denne skriff wäl syntes at hon kunde expliceras, för dän märkelige figur som på be:^{te} sten står, Neml.ⁿ en Karl mz en Crona på hufwudet, och den ena handen lijka som oplyfttandes, och den andra handen neder wtmedh sijdan, som man klarare af Figuren som efterföljer noghsampt see kan.» Den krönte figuren kunde Hadorph icke urskilja; han ser i stället nedre armen av ett kors.

Att runorna 15—17 uppfattats som tre n-runor är en tillfällighet och bör icke föranleda några slutsatser om runmagi.

Då stenen numera är försvunnen, kan man icke göra annat än fastställa, att inskriften redan på 1600-talet var oläslig. Enligt en tradition på orten skall runstenen ha lagts in i den gamla landsvägsbron vid Gärsta.

589. Räkinde, Edsbro sn.

Litteratur: L 287. J. Bureus, Fa 6 s. 186 n:r 108 (Rhezelius), Fa 5 n:r 501; J. Rhezelius, *Monumenta Uplandica* (Fc 6), s. 61 (tryckt i UFT h. 32, 1915—17, s. 29), R 550 n:r 21; O. Celsius, *Svenska runstenar* (Fm 60) 1, s. 107; UFT h. 4 (1872), s. 18.

Avbildning: Rhezelius, teckning (i *Monumenta Uplandica* och i R 550).

Den fragmentariska runstenen, som länge har varit försvunnen, fanns vid Rhezelius' besök den 8 oktober 1635 »Widh Räkinde på wester sijdan gården widh porten» (*Monumenta Uplandica*). Nästan ordagrant samma uppgift lämnar Rhezelius i R 550: »Widh Räkinde byen, på wester sidan gården.» Stenen har troligen försvunnit redan under 1600-talet; i *Ransakningarna* 1667—84 nämnes den icke, och den är icke känd av Hadorph. Celsius, som besökte Gärsta-stenen (U 588) år 1728, har uppenbarligen icke sett Räkinde-stenen.

Fragmentets höjd har varit omkr. 0,65 m. och bredden omkr. 0,75 m. Ristningen var tydligen vid Rhezelius' besök svårt vittrad. I R 550 skriver han: »På denne Runstenen finnes alenast några Runabokstäfwer som figuren vtiwijsar, hwilka intet vttydas kunna, effter här är hwarken begynnelsen eller enden på stenens skriff och innehåld, och desse få bokstäfuer syntes icke eler rät wäl.» Celsius skriver, tydligen med Rhezelius som källa: »Denna sten är sönderslagen, och finnes på honom warken begynnelse eller ände. Dhe få bokstäfwer som qwar äro, kunna ej eller wäl läsas.»